

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 336.7:341.948(477)(045)
DOI 10.32782/2523-4269-2024-86-27-31

Буга Ганна Сергіївна,
доктор юридичних наук, доцент,
начальник відділу організації наукової роботи
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

Громенко Юлія Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри приватно-правових дисциплін і морського права
(Одеський національний морський університет, м. Одеса)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3460-100X>

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

У статті проаналізовано зарубіжний досвід діяльності небанківських фінансових установ. Доводиться, що Всесвітня рада НФУ, визначаючи базові принципи нагляду, наголошує на тому, що вони є фінансовими установами і тому повинні бути суб'єктами пруденційного нагляду. Рекомендації, викладені в стандартах пруденційного нагляду, мають бути враховані в національному законодавстві з питань регулювання діяльності кредитних спілок. Питання щодо необхідності впровадження вимог Базеля II залежить від наявності системи пруденційного нагляду за фінансовими установами в конкретній країні. Впровадження положень Базеля II у будь-якій країні передбачає можливість кредитних спілок брати участь у розробці нових нормативних та регуляторних вимог, а також прогнозувати ймовірні наслідки їх застосування. вимоги правових норм, які встановлюють правовий статус НФУ, є факторами, що обумовлюють необхідність адміністративно-правового регулювання та здійснення нагляду за їх діяльністю, враховуючи їх таку спеціальну правоздатність. Правовими підставами, що обумовлюють необхідність здійснення нагляду за діяльністю НФУ, є закріплені у нормативно-правових актах положення, які встановлюють для НФУ правила поведінки на ринку фінансових послуг, дотриманням яких забезпечується надійність діяльності як кожної конкретної фінансової установи, так і всієї НФС. В умовах сьогодення держава регулює діяльність НФУ, унормовує їх поведінку, встановлює певні обмеження діяльності НФУ, але з можливістю проявлення їхньої волі за допомогою визначених державних органів. Водночас з метою вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності НФУ необхідно:

– розробити та прийняти стратегію розвитку та функціонування НФУ, яка б узгоджувалась зі Стратегіями економічної безпеки та розвитку фінансового сектора України, спрямованої на створення правових умов функціонування НФУ відповідно до міжнародних норм, визначених у базових документах Базельського комітету з питань банківського нагляду;
– розробити і прийняти законодавство, яке б регулювало систему управління ризиками в діяльності НФУ, а саме: методичні рекомендації з інспектування («Система оцінки ризиків») та з організації й функціонування систем ризик-менеджменту у сфері діяльності НФУ.

Ключові слова: небанківські фінансові установи, зарубіжний досвід діяльності небанківських фінансових установ, впровадження вимог Базеля II.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза засвідчила недоліки у системі регулювання і нагляду за небанківськими фінансовими установами, органи державного регулювання та нагляду проявили неготовність до дій в надзвичайних умовах, недостатньо оперативно застосовували засоби впливу щодо небанківських фінансових установ, що лише поглиблювало їх проблеми.

Причиною існування недоліків у системі регулювання та нагляду є недостатній ступінь незалежності органів державного регулювання від впливу виконавчої та законодавчої гілок влади, оскільки законодавство України не містить відповідних норм та положень. НБУ, НКЦПФР та Антимонопольний комитет суттєво різняться між собою за правовим статусом, спроможністю незалежно від органів виконавчої і законодавчої влади виконувати свої функції.

Так, відповідно до п. 18 ст. 85 Конституції України, Голова НБУ призначається на посаду і звільняється Верховною Радою України за поданням Президента України [1]. Голова НКЦПФР, її члени призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються за поданням Президента України. Тобто діюче законодавство допускає можливість впливу на них при прийнятті рішень щодо регулювання та нагляду за фінансовими установами. Підтвердженням цього є наявність під час кризи змін у складі керівництва НКЦПФР, неодноразова заміна керівника підрозділу НБУ з питань небанківського регулювання та нагляду.

На нашу думку, державні органи, які здійснюють адміністративно-правове регулювання НФУ, повинні бути незалежними від гілок влади при виконанні своїх повноважень, підзвітні і підконтрольні, наприклад, не тільки перед Урядом, а й Верховною Радою України у процесі виконання своїх функцій. У чинному законодавстві повинні бути чітко прописані правові норми, які регламентують відповідальність посадових осіб НБУ, НКЦПФР та ін. за недоліки (прогалини) у діяльності цих державних органів.

У цьому контексті дуже позитивним є зарубіжний досвід державного регулювання НФУ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зарубіжний досвід діяльності небанківських фінансових установ був предметом наукових досліджень Савченко Л. А., Черней В. В., Шовкопляс Г. М. та інших провідних науковців. Однак, низка аспектів зарубіжного досвіду діяльності небанківських фінансових установ, потребують додаткового опрацювання.

Метою дослідження є вивчення зарубіжного досвіду діяльності небанківських фінансових установ.

Виклад основного матеріалу. Так, основою для побудови системи державного регулювання за діяльністю НФУ є принципи Всесвітньої ради (WOCCU), Базельського комітету з питань банківського нагляду та законодавство Європейського Союзу.

Всесвітня рада НФУ, визначаючи базові принципи нагляду, наголошує на тому, що вони є фінансовими установами і тому повинні бути суб'єктами пруденційного нагляду. Рекомендації, викладені в стандартах пруденційного нагляду, мають бути враховані в національному законодавстві з питань регулювання діяльності кредитних спілок. Питання щодо необхідності впровадження вимог Базеля II залежить від наявності системи пруденційного нагляду за фінансовими установами в конкретній країні. Також Всесвітня рада НФУ пропонує відповідному органу, до компетенції якого входять питання регулювання та нагляду за діяльністю НФУ, приймати позитивне рішення щодо застосування ними положень Базеля II у разі:

– наявності стійкої системи нагляду на основі ризиків;

– якщо НФУ є прямими конкурентами банків на ринку кредитних, депозитних та інших банківських послуг;

– якщо НФУ і регулятор розуміють основну причину та процес застосування розрахунків за «стандартизованим підходом» відповідно до вимог Базеля II.

Навпаки, застосування вимог Базеля II з позиції Всесвітньої ради НФУ недоцільне, якщо:

не здійснюється нагляд на основі ризиків за НФУ (у такому випадку краще використовувати ресурси для забезпечення посиленого виїзного та безвиїзного нагляду і перевірок);

НФУ не конкурують з банками, щодо яких повинна застосовуватися жорстка система нагляду на основі ризиків [2, с. 136–142].

Впровадження положень Базеля II у будь-якій країні передбачає можливість кредитних спілок брати участь у розробці нових нормативних та регуляторних вимог, а також прогнозувати ймовірні наслідки їх застосування.

Деякі НФУ диверсифікують свою діяльність, зокрема географічно, шляхом запровадження нових фінансових продуктів, технологій або через взаємодію з банками та іншими фінансовими установами. Відповідно і ризики, що супроводжують їх діяльність, динамічно розвиваються. Тому важливо, щоб наглядова система аналізувала ситуацію та реагувала на зміни у певній фінансовій установі та секторі загалом.

Принципи діяльності НФУ відрізняються від методів банківського контролю, тому державне регулювання теж має свої особливості. Відповідно регуляторна вимога щодо наявності у НФУ розроблених та затверджених інструкцій і положень щодо перевірки, схвалення, моніторингу й повернення кредитів має бути доповнена специфічними для НФУ положеннями.

Наприклад, у Латвії діяльність кредитних спілок регулюється Законом Латвійської Республіки «Про кредитні спілки» [3], а працюють вони частково на кшталт банку, виконуючи подібні функції – отримання депозитів, надання кредитів, зберігання коштів, ведення ощадних рахунків та поточних рахунків. Проте, на відміну від банків, одержувачами цих послуг є власне тільки члени кредитної спілки. З огляду на це, відносини між організацією та одержувачами послуг є набагато тіснішими та менш офіційними та мають менше ризиків. Кредитна спілка може бути для фізичних осіб більш гнучкою у наданні послуг, що є її безумовною перевагою порівняно зі звичайним банком.

У Польщі діяльність НФУ регулюється Законом Польщі «Про кооперативні ощадно-кредитні спілки» [4], в якому передбачено можливість отримання кредиту для комерційних цілей й встановлюється обмеження по сумі коштів, яку можна отримати (15% від власних коштів спілки). Кошти, які не використовуються для надання кредитів, можуть бути вкладені в облігації та інші цінні папери, випущені або гарантовані Державним казначейством або Національним банком Польщі, можуть виступати як депозити, внески або частки в Національному союзі, як банківські депозити. Загальна сума інвестицій в одному банку, вартість вкладу, частки, паїв чи цінних паперів одного виду, не може перевищувати 8% активів кредитної спілки. Це обмеження не поширюється на цінні папери. Таким чином, діяльність НФУ в Польщі спрямована захист інтересів її членів шляхом створення умов для надання депозитів, отримання кредитів.

Система державного нагляду за діяльністю НФУ в Болгарії склалася історично. Закон про державний нагляд за такою діяльністю був прийнятий 26 липня 1926 року. У наступному році при Міністерстві фінансів була створена Державна служба нагляду над НФУ, що функціонувала як напівавтономна установа. У струк-

туру даної Служби входили Рада і Управління, що були її виконавчими органами. Державна служба нагляду була скасована після прийняття закону про Державний інститут нагляду (SII), що набув чинності 27 червня 1946 року. Відповідно до даного закону, діяльність НФУ перейшла до державної монополії та стала здійснюватися SII.

Країни-члени Європейського Союзу розглядають можливість створення нового європейського органу регулювання та нагляду банківського, страхового і сектору цінних паперів. Також запропоновано проект директиви щодо створення спеціального європейського органу банківського регулювання та нагляду, до компетенції якого буде віднесено розроблення регуляторних і наглядових стандартів для всіх кредитних та фінансових установ, а також запобігання злочинам та правопорушенням. При цьому, на думку Європейської мережі НФУ (European Network of non-bank financial institutions), застосування всіх вимог та стандартів європейського банківського регулятора має бути пропорційним розміру та виду ризиків установ.

У Великій Британії наглядова політика Управління з фінансового регулювання та нагляду (центрального органу нагляду за ринком фінансових послуг (Financial Services Authority, FSA)) спрямована на посилення законодавчих вимог щодо пруденційних стандартів для НФУ у сфері оцінки капіталу, ліквідності та резервування під неповернення кредитів.

В Ірландській Республіці Центральний банк Ірландії несе загальну відповідальність за кредитні спілки з метою захисту коштів членів та підтримки фінансової стабільності та добробуту кредитних спілок загалом. У відповідь на консолідацію сектору Ліга звинуватила Центральний банк у діях, що перевищують його статутні повноваження, і застергла Центральний банк від спроб «лякати громадськість або перебільшувати ризик заради досягнення неартикульованих цілей політики». Очікувалось, що вартість запропонованої раціоналізації для держави становитиме близько 250 млн. євро. Тому, в Ірландії готується реформа регуляторної системи, яка передбачає створення при Центральному банку Ірландії (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland) Комісії єдиного інтегрованого регуляторного органу фінансового ринку. Дія стандартів банківського нагляду буде поширена і на НФУ. Однак, наприклад, Ліга кредитних спілок Ірландії (Irish League of Credit Unions) зазначає, що такі кроки можуть мати негативний вплив на розвиток кооперативного кредитування в країні. З метою напрацювання регуляторних норм, які відповідають діяльності спілок, Ліга запропонувала проаналізувати діяльність максимально репрезентативної групи кредитних спілок. І лише на підставі результатів такого аналізу створювати законодавчу та регуляторну систему впливу на діяльність кредитних спілок [5].

У той же час Парламентський комітет з підприємництва, торгівлі та інвестицій Ірландії запропонував перевести відповідальність за здійснення нагляду за кредитними спілками до органу регулювання та нагляду за фінансовим сектором Великобританії, залишивши функцію реєстрації кредитних спілок Департаменту з підприємництва, торгівлі та інвестицій Ірландії. Цієї позиції також дотримується Казначейство Її Величності (Her Majesty's Treasury), пропозиції якого передбачали необхідність поширення на кредитні спілки Закону «Про фінансові послуги та ринки» [5].

У Новій Зеландії впродовж 2013–2014 рр. здійснювалися заходи, спрямовані на реформування фінансового сектору країни, зокрема щодо посилення відповідності нагляду за НФУ, які стали членами національної системи гарантування вкладів. У зв'язку з цим НФУ зобов'язані подавати щомісячну та спеціальну зві-

ність, яка передбачена для фінансових установ-учасників системи. Впродовж 2015 р. тут також було розпочато впровадження відповідних норм щодо пруденційного законодавства.

Загалом у межах поліпшення регуляторної системи щодо діяльності кредитних спілок у країнах Європейського Союзу у 2017 році була прийнята Директива щодо вимог до капіталу, якою передбачено адаптацію національного законодавства країн-членів відповідно до вимог Базеля II [6]. Проте вона містить положення, що виключають зі сфери регуляторного впливу кредитні спілки. Зокрема, у документі зазначено, що, зважаючи на особливості структури та невеликий розмір, на НФУ Польщі, Ірландії та Великобританії не поширюється дія цієї Директиви. Відповідно діяльність фінансових установ, зокрема щодо питань достатності капіталу, має регулюватися згідно з національним законодавством цих країн.

Після приєднання до Європейського Союзу на НФУ нових країн – членів ЄС, наприклад Румунії, поширилася дія вимог Директиви. Як наслідок, до НФУ різних країн-членів ЄС застосовують різні вимоги, що призводить до нерівності умов здійснення діяльності.

Принципи управління ризиками пенсійних фондів визначені в документі Організації з економічної співпраці та розвитку (Organisation for Economic Cooperation and Development) «Основні принципи регулювання професійними пенсійними фондами» [7]. Цей документ передбачає наявність адекватної системи контролю інвестиційного, операційного ризиків і ризику управління, а також системи внутрішньої звітності та аудиту.

Стандарти управління ризиками, затверджені органом регулювання діяльності пенсійних фондів, повинні містити чіткі вимоги щодо побудови відповідної організаційної управлінської системи, а також мають передбачати для органів нагляду чіткі інструкції щодо перевірки ефективності таких систем.

Зазначені вимоги є також у Рекомендаціях щодо ліцензування пенсійних фондів, де питання управління ризиками визначено таким чином:

«Процес управління ризиками сприяє стійкості корпоративної практики та допомагає створити систему для адекватної оцінки та управління ризиками. Ці процеси включають механізми виявлення та усунення конфлікту інтересів, а також операційного ризику, спричиненого технологічними помилками, оцінки та управління інвестиційним ризиком та іншими ризиками, що притаманні діяльності пенсійного фонду» [8].

У Рекомендаціях наголошено на тому, що орган ліцензування повинен мати повноваження оцінювати відповідність встановленим вимогам кандидатів директорів та керівників пенсійних фондів, а також систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю та кодексу поведінки, які при цьому враховують розміри пенсійних фондів та ступінь складності їх операцій. Передбачається, що орган ліцензування та нагляду контролюватиме дотримання ліцензійних вимог та наявність надійних внутрішніх систем управління ризиками.

Крім того, в методичних рекомендаціях щодо управління пенсій фондами, які розроблені Організацією з економічної співпраці та розвитку [9], однією з головних складових механізму управління ризиками визначено функцію внутрішнього контролю за дотриманням усіх базових адміністративних та організаційних процедур (розроблених і затверджених обов'язків та повноважень членів органів управління, облікових процедур, функцій регулювання та інвестування). Залежно від розміру та складності операцій пенсійного фонду робота підрозділів внутрішнього контролю може включати оцінювання ефективності діяльності, компенса-

ційних механізмів, інформаційних систем, а також процесів та процедур управління ризиками.

Міжнародна організація органів нагляду за пенсійними фондами (International Organisation of Pension Supervisors (IOPS)) також розробила Методичні рекомендації для органів нагляду щодо оцінки пенсійних фондів» (Guidelines on the Supervisory Assessment of Pension Funds) [10]. Основним завданням системи нагляду, згідно з цим документом, є здійснення регулярного моніторингу діяльності пенсійного фонду, який передбачає перевірку наявності якісних систем управління ризиками та, відповідно, спроможності пенсійного фонду реагувати на прояви таких ризиків.

Методичні рекомендації передбачають, що органи регулювання та нагляду кожної країни самостійно визначають вимоги щодо управління ризиками. Наприклад, в Австралії орган нагляду вимагає наявності в пенсійних фондах системи управління ризиками, якою встановлюється порядок управління та моніторингу ризиків, пов'язаних із діяльністю пенсійного фонду. У Німеччині орган нагляду за роботою пенсійних фондів вимагає належної організації діяльності, що передбачає розроблення та затвердження стратегії управління ризиками, організаційних та операційних правил, а також створення системи внутрішнього управління та контролю. У Великобританії закон щодо діяльності пенсійних фондів враховує вимоги Директиви Європейського Союзу 2003/41/ЄС (IORP Directive) щодо наявності в пенсійних фондах механізму внутрішнього контролю. Відповідно до вимог цього закону «управитель пенсійного фонду повинен налагодити та здійснювати внутрішній контроль, який даватиме змогу переконатися у тому, що пенсійний фонд, адміністрування та управління якого він здійснює, відповідає критеріям такої установи та вимогам законодавства».

Міжнародна організація органів нагляду за пенсійними фондами також спостерігає за процесом управління ризиками у компаніях, які надають послуги пенсійному фонду. До основних заходів нагляду щодо ризиків у діяльності пенсійних фондів належить щорічна перевірка наявності внутрішніх положень та процедур, а також регулярна оцінка та звітність перед органами нагляду агентських та консультативних компаній. Така звітність повинна надавати вичерпну інформацію щодо спроможності внутрішніх систем контролю здійснювати моніторинг та управляти ризиками пенсійного фонду.

Відповідно до вимог національного законодавства країн-членів Європейського Союзу орган нагляду за діяльністю пенсійних фондів може вимагати від управителя створення окремого підрозділу з управління ризиками. Основними завданнями таких підрозді-

лів є постійний контроль за ризиками, притаманними інвестиційному портфелю пенсійного фонду, та сигналізування про виникнення загроз його інвестиційної діяльності.

Загалом у світовій практиці для здійснення фінансового нагляду розроблені ключові елементи оцінки наглядовими органами системи управління ризиками. Даючи оцінку якості управління ризиками, наглядові органи мають пересвідчитися, що фінансова установа виконує такі вимоги:

процедури управління ризиками і порядок надання звітів та інформації дають змогу охопити всі можливі ризики;

ключові підходи, джерела інформації та процедури, що використовуються для виявлення, оцінки, моніторингу і контролю ризиків, адекватні, задокументовані й регулярно тестуються на надійність;

у звітах послідовно відображається діяльність фінансової установи, що дає змогу здійснювати моніторинг ризиків відповідно до встановлених лімітів, цілей та завдань.

Висновки. Таким чином, варто констатувати, що вимоги правових норм, які встановлюють правовий статус НФУ, є факторами, що обумовлюють необхідність адміністративно-правового регулювання та здійснення нагляду за їх діяльністю, враховуючи їх таку спеціальну правоздатність. Правовими підставами, що обумовлюють необхідність здійснення нагляду за діяльністю НФУ, є закріплені у нормативно-правових актах положення, які встановлюють для НФУ правила поведінки на ринку фінансових послуг, дотриманням яких забезпечується надійність діяльності як кожної конкретної фінансової установи, так і всієї НФС.

В умовах сьогодення держава регулює діяльність НФУ, унормовує їх поведінку, встановлює певні обмеження діяльності НФУ, але з можливістю проявлення їхньої волі за допомогою визначених державних органів.

Водночас з метою вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності НФУ необхідно:

розробити та прийняти стратегію розвитку та функціонування НФУ, яка б узгоджувалась зі Стратегіями економічної безпеки та розвитку фінансового сектора України, спрямованої на створення правових умов функціонування НФУ відповідно до міжнародних норм, визначених у базових документах Базельського комітету з питань банківського нагляду;

розробити і прийняти законодавство, яке б регулювало систему управління ризиками в діяльності НФУ, а саме: методичні рекомендації з інспектування («Система оцінки ризиків») та з організації й функціонування систем ризик-менеджменту у сфері діяльності НФУ.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Черней В. В. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам у сфері діяльності небанківських фінансових установ в Україні : монографія. Київ, 2014. 456 с.
3. Krājāizdevu sabiedrību likums. URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=7115>
4. Ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. URL: http://orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/skok20120628.htm#_ftn1
5. Ирландська ліга кредитних спілок. URL: <https://www.irishtimes.com/business/credit-unions-call-for-central-bank-showdown-to-be-held-in-public-1.1558098>
6. Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) щодо деяких аспектів корпоративного права : Міжнародний документ від 14.06.2017 р. № 2017/1132. URL: <https://www.kmu.gov.ua>direktiva-es-20171132>
7. Основні принципи регулювання професійними пенсійними фондами. URL: www.oecd.org/dataoecd/51/9/44495715.pdf
8. Рекомендації щодо ліцензування пенсійних структур. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/7/34/40434531.pdf>
9. Методичні рекомендації щодо управління пенсійними фондами. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/18/52/34799965.pdf>

10. Guidelines on the Supervisory Assessment of Pension Funds. *Financial Stability Board* (FSB). URL: https://www.fsb.org/2008/12/cos_081201/

References

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]: Zakon vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. Data onovlennia: 01.01.2020. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukrainian].
2. Cherniei, V.V. (2014). *Kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zasady zapobihannia zlochynam u sferi diialnosti nebankivskykh finansovykh ustanov v Ukraini* [Criminal law and criminological principles of crime prevention in the sphere of activities of non-banking financial institutions in Ukraine]: monohrafiia. Kyiv. 456 s. [in Ukrainian].
3. Krājaizdevu sabiedrību likums [Law on Credit Unions]. Retrieved from: <https://likumi.lv/doc.php?id=7115> [in Latvian].
4. Ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych [Act on cooperative savings and credit unions]. Retrieved from: http://orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/skok20120628.htm#_ftn1 [in Polish].
5. Irlandska liha kredytnykh spilok [Irish League of Credit Unions]. Retrieved from: <https://www.irishtimes.com/business/credit-unions-call-for-central-bank-showdown-to-be-held-in-public-1.1558098> [in Ukrainian].
6. Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (IeS) shchodo deiakykh aspektiv korporatyvnoho prava [Directive of the European Parliament and the Council (EU) on some aspects of corporate law]: Mizhnarodnyi dokument vid 14.06.2017 r. № 2017/1132. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/direktiva-es-20171132> [in Ukrainian].
7. Osnovni pryntsyipy rehuliuвання profesiinomy pensiinomy fondamy [Basic principles of regulation by professional pension funds]. Retrieved from: www.oecd.org/dataoecd/51/9/44495715.pdf [in Ukrainian].
8. Rekomendatsii shchodo litsenzuvannia pensiinykh struktur [Recommendations regarding licensing of pension structures]. Retrieved from: <http://www.oecd.org/dataoecd/7/34/40434531.pdf> [in Ukrainian].
9. Metodychni rekomendatsii shchodo upravlinnia pensiinomy fondamy [Methodological recommendations for the management of pension funds]. Retrieved from: <http://www.oecd.org/dataoecd/18/52/34799965.pdf> [in Ukrainian].
10. Guidelines on the Supervisory Assessment of Pension Funds. *Financial Stability Board* (FSB). Retrieved from: https://www.fsb.org/2008/12/cos_081201/ [in English].

Buha Hanna,

Doctor of Juridical Sciences, Associate Professor
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

Hromenko Yuliia,

Candidate of Law Sciences, Associate Professor
(Odesa National Maritime University, Odesa)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3460-100X>

FOREIGN EXPERIENCE IN NON-BANKING FINANCIAL INSTITUTIONS

The article analyzes foreign experience in the activities of non-banking financial institutions. It is proved that the World Council of NFIs, defining the basic principles of supervision, notes that they are financial institutions and should be subjects of prudential supervision. The recommendations set out in the prudential supervision standards should be taken into account in national legislation on the regulation of credit unions. The need to implement Basel II requirements depends on the existence of a system of prudential supervision of financial institutions in a particular country. The implementation of Basel II provisions in any country provides for the opportunity for credit unions to participate in the development of new regulatory and regulatory requirements, as well as predict the possible consequences of their application. The requirements of legal norms establishing the legal status of NFIs are factors that determine the need for administrative and legal regulation and supervision of their activities, taking into account their special legal capacity. The legal grounds that determine the need to supervise the activities of NFIs are the provisions enshrined in regulatory legal acts that establish rules of conduct for NFIs in the financial services market, compliance with which ensures the reliability of the activities of both each specific financial institution and the entire NFI. In today's conditions, the state regulates the activities of NFIs, normalizes their behavior, sets certain restrictions on the activities of NFIs, but with the possibility of exercising their will through certain government bodies. At the same time, in order to improve the administrative and legal regulation of the activities of NFIs, it is necessary:

- develop and adopt a strategy for the development and functioning of NFIs, which was consistent with the Strategies for economic security and development of the financial sector of Ukraine, aimed at creating legal conditions for the functioning of NFIs in accordance with international standards defined in the basic documents of the Basel Committee on Banking Supervision;
- develop and adopt legislation that would regulate the risk management system in the activities of NFIs, namely: methodological recommendations for inspection (“Risk Assessment System”) and for the organization and functioning of risk management systems in the field of activities of NFIs.

Key words: non-bank financial institutions; foreign experience in the activities of non-banking financial institutions; implementation of Basel II requirements.

Надіслано до редколегії 11.03.2024